

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

13. števí.

V Ljubljani, dne 3. julija 1897.

VII. leto.

Kmetijstvo in obrt.

Velika obrt je vzela kmetijstvu mnogo zaslužka. Še pred malo desetletij je neslo platnarstvo lepe dohodke škofjeloškemu okraju, a zadnja leta je popolnoma propalo. Lanu, ki je bil nekđaj jeden glavnih pridelkov, skoro več ne sejejo. Terica, nekđaj tako znana, je sedaj že redka prikazen.

Pri tacih razmerah ni čudo, da kmetijstvo peša, če je odpal tak vir pridobivanja. Toda posamičnik proti temu ničesar storiti ne zamore. Pač bi se pa dalo nekaj storiti, ako se kmetje združijo. To bode mogoče, ko se uvedó kmetijske zadrüge, če se osnujejo prav, in če ne bode birokratizem vsega ubil.

Platnarstvo v nekaterih krajih še vedno daje lepe zaslužke, a platno se more izdelovati samo v velikih tovarnah. V tacih krajih se tudi še izplača pridelovanje lanu, dasi morajo, kar se tiče gojenja, trenja drugače ravnati ž njim, nego so ravnali naši očetje. Kjer je kraj za lan ugoden, bi ga kmetje lahko v večji meri sejali. Zadruga naj bi skrbela za to, da se pridelano predivo proda v kako večjo tovarno.

Še boljše bi pa bilo, da koj združimo kmetijstvo in obrt. Okrajna zadruga bi bila pač že tako močna, da bi

sama osnovala tako tovarno. Ljudje bi tako dobili dela in zaslužka. Ne bilo bi jim treba hiteti v mesto. Ostali bi na zdravem zraku, na deželi.

Pa tudi v drugih panogah bi lahko kmetijske zadruge marsikaj storile v tem oziru. V nekaterih krajih, kjer je zemlja ugodna za razne oljne rastline, bi se napravile velike oljarnice. Tovarne na deželi bi imele to prednost, da bi se mnogi njih odpadki lahko porabili za gnojilo.

Podobna podjetja so tudi pivovarne. Pri nas so pivovarne največ v rokah ljudi, ki o kmetijstvu nimajo pojma. Po Češkem in Moravskem so pa največ veleposesniki pivovarji. Najumneje bi pa bilo, da bi se te kmetijske obrti poprijeli združeni kmetje. Sami bi pridelovali ječmen in hmel, in tovarne bi jih za to odškodovale, poleg tega bi pa imeli še dobiček od pivovarne same.

Pri ugodnih razmerah bi se lahko lotili tudi pridelovanja sladkorja iz pese. Dokler bodo kmetje vse le tovarnam morali prepuščati, bodo razmere zanje slabo stale. S samim javkanjem se proti velikemu kapitalu ničesar storiti ne da. Tudi se samo z malimi sredstvi več

LISTEK.

Gobe in gobovci.

Ko slišimo govoriti o gobovcih, spomnimo se strašne bolezni v davnih stoletjih. Sveto pismo nam govori o gobovcih, a ni dognano, če misli isto bolezen, katero razumemo danes pod tem imenom.

Pri gobah so posebno vidne premembe na koži in očeh, v resnici pa boleha ves organizem, živci, drugo staničevje telesa, celo notranji deli. Ker so ljudje prejšnja leta malo gledali na čistost kože, so bili gobovci še strašnejši videti. Ta bolezen je znana v dveh oblikah, v vozlasti in gladki. Vozlasta oblika le izjemoma hitro napreduje, navadno jako počasi. Bolnik je navadno bolan kacic deset let. Najprej postane bolnik truden, zebsti ga začne, in pokažejo se rujavorudeče lise na koži. Navadno

se najprej narede ob obrvih in na vnani strani kože. Sčasoma odebele in narede se prave bucke in vozli. Razširijo se po vsem obrazu, rokah in nogah, in naposled se ognoje in iz njih začne teči neka smrdljiva tekočina, ki se strdi v trdo skorjo.

Taki vozli se narede tudi po drugem telesu in ognoje. Oči večkrat spridijo, nos se kar udere. V ustih, grlu, želodcu, trebušni in rebrni mreni ter na srčnjaku se narede te gnoječe se bucke, samo na plučih nikdar. Naposled začne neka tekočina bolnikom teči v možgane in umro, ne da bi čutili kake bolečine.

Gladka oblika te bolezni je običajno še hujša in traja mnogo dalje, večkrat blizu dvajset let. Najprej se narede veliki mehurji na rokah in nogah. Mehurji popokajo in puste okrogle mazolje in poslednji vglobljene obrastke. Čez dalje časa se potem loti trupla neka medlost in bolečine, ki utegnejo dalje trajati. Te bolečine se

ne dá pomagati kmetu, s tem se mu le za nekaj let podaljša gospodarsko življenje. Treba je popolne premembe gospodarskega reda. Seveda začetek bode težek, ali vztrajnost bode vse premagala.

Seveda to bode le mogoče, če se bode upeljalo, da se bode zadruga smela lotiti tacič podjetij, če je za to samo večina članov. Če bi se zahtevalo, da morajo vsi člani pritrđiti, se ne bi ničesar osnovati moglo. Vedno se jih bode nekaj našlo, ki bodo nasprotovali. Posebno je očitvidno, da bode nasprotoval kak tovarnar, ki ima slučajno toliko zemlje, da bode tudi v kmetijski zadrugi. Če bode videl, da se kaj tacega napravlja, bode tudi nalašč kupil kako kmetijsko posestvo, da bode le mogel ovirati. Poleg tega je pa v našem narodu neki star konservativen duh, in ljudje imajo neko nezaupanje proti vsem novotarijam.

Naši poslanci bodo morali vse to dobro preudariti,

ako hočejo z zakonom o kmetijskih zadrugah zares narodu koristiti. Treba bode tem večje odločnosti, ker so ne le na levici, temveč so tudi mej desničarji možje, ki se upirajo temu, da bi se kmetijskim zadrugam dala pravico snovati svoja podjetja. Po njih mnenju naj bi zadruga skušale le bolj npravno s poukom uplivati na kmeta, ne pa gmotno. Tega mnenja so zlasti češki veleposestniki, ki že imajo vsa mogoča podjetja.

Ložja bi bila taka osnova tedaj, ko se je začinjala velika obrt, a tedaj je bil kmet še tlaččen in nezaveden, da bi si bil znal okoristiti novih razmer. Graščaki so pa navadno bili preveč omehkuženi, da bi se bili tacič stvarij poprijeli. Le v severnih deželah so se našli na veleposestvih izvedeni oskrbniki, ki so za časa znali izkoristiti združenje velike obrti in kmetijstva in to je podlaga bogastvu čeških in moravskih graščakov.

Politični pregled.

Notranji položaj je še vedno popolnoma nejasen in nihče ne vé povedati, kako se razvije. Vlada želi, da bi se dosegla mej Čehi in Nemci sprava in se močno trudi, da pridobi za to prizadete stranke. Cesar je poklical k sebi razne uplivne češke in nemške politike in jim je razložil to svojo željo. Vzlic temu ni dosti upanja, da se kaj doseže, tudi če se začno dotična pogajanja. Krivi so tega Nemci, ker preveč zahtevajo. Nemci nečejo Čehom priznati popolne ravnopravnosti, Čehi jo pa tirjajo in imajo prav, če ne odnehajo.

Nemški klerikalci so spet enkrat pokazali, da njih „prijateljstvo“ ni dosti vredno. Slovanske stranke so jih vzele v državnozbornsko večino, ker so obljubili, da se bodo poganjali za izvedenje ravnopravnosti. Zdaj, ko so videli, da bi vlada to večino rada razgnala, ker neče Slovanom pomagati do ravnopravnosti, so nemški klerikalci na usta dr. Ebenhocha izjavili, da se mora doseči

s tem končajo, da bolnik izgubi vsak občutek. Lahko ga žgeš. Trepalnic in ustnic ne more zapreti. Človek oslepi. Kadar pride bolezen na prste, se ne morejo več stegniti. Kostí začno gniti in živemu odpadajo udje, kakor roke in noge.

V starem veku so gobe bile jako razširjene po Aziji, Afriki in Evropi, v srednjem veku so se bile razširile tudi v Nemčiji. Še sedaj so gobe razširjene po vseh petih delih sveta, če tudi v Evropi jako malo. Gobovci se nahajajo v Evropi skoro samo v nekaterih delih Rusije, Škandinavije, Islandije, Iberskega otoka, Provansa, nekaterih italijanskih pribrežjih, na Grškem in na otokih Sredozemskega morja, leta 1884. so pa zasledili gobovce tudi v memelskem okraju v Nemčiji in s tega časa obrača se tej bolezni nekaj več pozornosti. Bolje se je pa ta bolezen razširila po severni Ameriki, kjer imajo v Luisiani, Kaliforniji in Floridiji kolonije za gobovce. Na otok

taka sprava mej Čehi in Nemci, kakor jo žele Nemci, da so oni sploh proti popolni ravnopravnosti Slovanov z Nemci. To pač pomeni toliko, kakor da so pripravljeni izdati svoje slovanske zaveznike.

Socijalni demokratje trobijo na vseh svojih shodih, da so iz same pravicoljubnosti podpirali v državnem zboru Nemce, ko so rogovilili proti jezikovni ravnopravnosti. Na srečo jim nihče ne verjame. Nemški kapitalistični poslanci prirejajo zdaj shode in hvalijo na teh shodih socijalne demokrate na vse pretege, češ, da so jih socijalni demokratje krepko podpirali v boju proti Slovanom. Sram jih bodi, te židovske hlapce, da tako postopajo! Zdaj naj nikar več ne govore, da so pravični vsem narodom!

Malorusi v Gališki so v narodnem oziru hudo zatirani. Poljaki jim ne dajo živeti. Malorusi so sprevideli, da se jim toliko časa ne bo godilo bolje, dokler bo Ga-

Havaj so gobe zanesli kitajski delavci. — V Srednjem veku so gobe v Evropo bili baje zanesli križarji. Najhuje so bile razširjene v trinajstem stoletju in v 16. stoletju so skoraj popolnoma izginile iz Evrope.

O tem, če so gobe nalezljive, vladajo mej zdravniki različna mnenja. V prejšnjih časih so veljale gobe za nalezljive. Zidali so za gobove posebne bolnice. V severni Nemčiji so bile te bolnice največ posvečene sv. Juriju. Stanovalci tacič hiš so morali čisto živeti. Noben ni smel celo noč izostati, pa tudi zunaj z nobeno žensko govoriti. Na deželi so postavili za gobove kočje, kjer so stanovali. Če je kdo gobov, odločili so zapriseženi ogleovalci.

Na Holandskem so imele posebne cerkve predprave, da so odločevale, kdo je gobov. Gobovec je dobil pismeno spričevalo, drugačno obleko, na obleki posebno znamenje, klobuk z belim trakom. Dali so mu klopotec,

liška jednotna dežela, katero vladajo poljski graščaki. Zategadelj tirjajo zdaj, naj se Gališka razdeli na dva dela, na poljski in na maloruski, zahtevajo torej isto, kakor Slovenci na Koroškem in na Štajerskem.

Hrvatskim duhovnikom se godi zdaj slabo. Pri deželnozborskih volitvah so močno agitirali, misleč, da jim je dovoljeno, zlorabiti tudi cerkev v politične namene. Trudili so se za dobro in pošteno stvar, a sredstva, katera so rabili, niso bila prava. Ker pa Madjaroni niso tako mehki, kakor smo mi, začeli so duhovnike kar po vrsti zapirati in jih kruto preganjati.

Angleška kraljica je te dni slavila šestdesetletnico svojega vladanja. Angleški narod je ta dan jako zname-

nito slavil, Irci pa, kateri so zatirani, so uprizorili več prav velikih demonstracij proti kraljici.

Ministerske premembe na Nemškem. Na Nemškem se pripravljajo velike premembe. Vse kaže, da odstopijo malone vsi sedanji ministri in da pridejo na njih mesta povsem novi možje.

Turčija in Grška. Vojska mej Turčijo in Grško je sicer že končana, a mir se še vedno ni sklenil. Turčija zahteva, naj jej Grška odstopi lepo deželo Tesalijo in plača vse vojne troške, česar Grška seveda ne mara. Evropske velesile so se lotile posredovanja. To posredovanje traja že več tednov, pa še vedno nimajo nič uspeha. Kdo ve, kaj se naposled še izcimi?

Dopisi.

Z Dolenjskega. (Nekaj o pravadah.) (Konec.)
Premoženje naših kmetov je redkokdaj večje. Navadno že pri življenju stariši ž njim razpolagajo, in redkokrat pride kako večje kmetско premoženje v zapuščinsko razpravo. Vsaj po Dolenjskem je tako. Navadno so predmeti zapuščinskih razprav manjša premoženja. Ali dosti pravad prihaja iz tega, da se testamenti, poslednje volje, prav ne delajo, in iz tega, da se isti delajo v času, ko že življenje slovo od telesa jemlje. Navadno hočejo naši ljudje, da se poslednja volja pismeno napravi. Pisati in brati starejši ne znajo, in postava zahteva za poslednje volje takih posebnih varnosti, katerih navadno ne poznajo isti, ki testament pišejo, niti testamentne priče. Napačno se potem dela, in pravda je gotova, in pravda dostikrat vso zapuščino vzame. Ker navadno ljudje mislijo, da umirajoč človek ni več pri zdravi pameti, se tudi zaradi tega radi pravdajo, ker mislijo dokazati, da oni ni bil v stanu pametno misliti, ki je testament v poslednji uri svojega življenja napravil. Pravijo: gospod so mu Boga v usta tiščati morali, ali spovedati se ni hotel, torej ni bil zdravega uma. Ali redkokrat se more dokazati, da je bil tak človek nezavesten, če je bil prej dobrih možganov, in

da je ljudi svaril, naj se ne približujejo. Nositi je moral palico, da je ž njo potipal stvari, katere je želel imeti.

V Franciji so gobovce proglasili za mrtve. Niso smeli ničesa podedovati ali pridobiti. Samo beračiti jim je bilo dovoljeno. Prepovedano jim je bilo pohajati javne kraje. To je gobovce večkrat tako razkačilo, da so napali mesta, a so bili zato hudo kaznovani. — Ženiti se, je gobovcem bilo iz starih časov prepovedano. Pipin je že 757. leta bil določil, da so gobe povod ločitvi zakona in se drugi del potem zopet lahko oženi. Tedaj so celo verjeli, da se gobe podedujejo.

Dr. Blascho je preiskal okraj Memet na Nemškem in je konstatoval, da je v tem kraju, ki ima samo 60.000 ljudij, 23 gobovih.

zastonj se kri preliva s plačevanjem večjih stroškov. Najboljše je, da se pokličejo trije možje za testamentne priče, ki še niso zaradi goljufije ali tatvine bili zaprti, in pove se jim poslednja volja. Tak testament potem drži in ne dá prilike pravdi. In saj ni treba kmalu umreti, če se že pri dobrem zdravju testament napravi. Naši ljudje pa mislijo, da morajo precej umreti, ko napravijo testament. To je vraža. In stariši ne smejo otrok, otroci ne starišev v testamentu pozabiti. Dolžnostni delež se mora istim dati in če se to ne stori, so zopet pravde za ta delež.

V par letih so se kazenske pravde zaradi razžalitev časti tudi pri nas močno pomnožile. Kriv prst se ne sme pokazati in že je pravda. Kmet se ni dosti šolal, on je narave sin in on se tudi izraža, krstivši otroka s pravim imenom. Rokavic ne pozna. Pa po zdajšnjem svetu si jih bo moral omisliti, posebno pa ženice. Ne govorimo o onih obrekovanjih, ki so zlobna, ki človeku res kradejo čast, ali onih malenkostij ni treba spravljati pred sodišča, ki so le izvor kakega krega mej sosedji, ali mej ženskami, ko človek v jezi besedij ne deva na tehtnico, na kateri se zlato vaga. In kaj se je treba toliko brigati za življenje svojega bližnjega! Vsak ima pravico živeti, kakor se njemu ljubi. Polovica teh kazenskih pravad zaradi prestopkov proti varnosti časti pa gre jemati na račun tercijalstva, ki se v naših krajih v nekaterih farah neguje. Pameten duhovnik je nasprotnik tercijalstva. Tercijalci in posebno tercijalke preresetujejo s tankim rešetom življenje svojega bližnjega in kar nič ne poznajo za druge naravnega zakona, ki se glasi: Ljubezen je bila, ljubezen še bo, ko mene in tebe na svetu ne bo! Bog ve, kako sami v tem oziru živijo? — Ali kar zamaknjeno oči obračajo, ako kaj vidijo, kar ne bi smelo biti! In kako majhna stvar se potem povekša in prav grda pride potem na dan in to umazano perilo seveda tudi pred sodnika! Tudi to dela stroške, zamude časa in hudo jezo mej ljudmi. Pa ne bi smelo biti tako. Vsaj nedeljo za nedeljo včasih iz nekaterih prižnic ni družega slišati kakor o spolni nečistosti. Ljudje morajo na ta predmet misliti. In koliko kvara dela to mej mladino! Na naših pašnikih

se grde stvari dogajajo, pred porotniki se obravnavajo skoraj vsakokrat dogodbe z naših pašnikov. Doma in drugje so otroci se naravnost opozarjali na to, na kar ne bi morebiti mislili še tako zgodaj. Prostor nam ne dopušča povedati, kako priti marsikateri neumni pravdi v okom, pa navedli smo nekaj uzrokov istih, iz njih se da nauk vzeti. Brez pravde seveda ne bo živel ta zdajšnji človek, pravda je zakon življenja človeka, če si hoče v

gospodarstvu svoje varovati, je, rekel bi, nekaj za duševno zdravje kmeta potrebnega. Tepsti se ne smemo in krepek človek se ne bo dal ne tako ali tako žaliti; tudi ne moremo vseh strasti in napačnih misli iz človeka iztrebiti, braniti se je treba. Ali pri vsem je treba postopati pametno, da gospodarstvo ne trpi po nepotrebnem škode in ne za majhne nevednosti, ki jih morda nasprotnik še povzročiti ni hotel!

—a—

Slovenske in slovanske vesti.

(Revizija zemljiščno davčnega katastra.) Za revizijo zemljiščno-davčnega katastra sestavljena osrednja komisija je, kakor znano, izvolila poseben pododsek, kateri je pregledal izkaze, na koliko so razne deželne komisije znižale skupno čisti katastralni dohodek in koliko nasvetuje centralni referent iz finančnega ministerstva, ter potem komisiji nasvetoval, katero svoto naj določi za posamične kronovine. Vsa svota, za katero se zniža zemljiščni davek, znaša $2\frac{1}{2}$ milijona gld., na posamezne kronovine torej ne pride dosti. Poročevalec za kranjsko deželo je bil zastopnik Koroške, Hock. Že to kaže, da kranjski poslanci kmetiških občin nimajo prav nič upliva na Dunaji. Kranjska deželna komisija je nasvetovala, naj se sedanja svota zemljiškega davka, ki znaša 2,815.492 gld., zniža na 2,502.657 gld., referent pa je predlagal, naj se zniža samo na 2,630.276 gld. in to je tudi obveljalo. V odstotkih je predlagala kranjska deželna komisija, naj se svota katastralnega čistega dohodka zniža za 7.9%, referent pa je predlagal in s tem tudi zmagal, da se zniža samo za 6.5%. Kranjska dežela je posebno zadeta, ker se ni vsprejel nasvet deželne komisije, naj se zniža svota čistega dohodka iz njiv za 14.5%. Deželna komisija je ta predlog dobro utemeljila na podlagi statističnih podatkov o žitnih cenah in stroških za obdelovanje, a na Dunaji niso poslanci kmetijskih občin prav nič dosegli. Dočim se je za Koroško, kjer so razmere prav take, kakor pri nas, znižala svota čistega dohodka iz njiv za 14%, se zniža na Kranjskem samo za 11.4%. Koroški kmetje imajo menda boljše poslance, kakor kranjski. Prava sramota je, da poslanci kranjskih kmetijskih občin še toliko niso dosegli, da bi bili imeli v pododseku svojega zastopnika, da še tega niso mogli doseči, da bi bil kateri zastopnik druge kronovine v pododseku stavil predlog, da naj se sprejmo predlogi kranjske deželne komisije. Ubogi kmet, ki imaš tako malo uplivne poslance.

(Ne poslušajte skušnjavcev.) V novejšem času se je ustanovila stranka, katera hoče delati za „spravo“, v resnici pa le skuša narodni stranki podkopati zaupanje ljudstva. Generala pri tej stranki sta dr. Gregorič in kurat Koblar. Gregorič je bil v mladosti pri Nemcih, pozneje je bil klerikalec, a ko so ga klerikalci iz svojega tabora spodili, je ustanovil posebno stranko, katera pa nima še prav nič pristašev. Njegov tovariš kurat Koblar je ravno tak poštenjak. Ker ga je narodna stranka spodila iz svojega tabora, ker mu ni hotela pomagati, da bi

postal državni poslanec in kanonik, za kateri mesti in z njimi združene dohodke se je silno poganjal, zato se je oklenil Gregoriča. Zdaj izdajata časopis, v katerem blata vse poštene narodne ljudi. Ta časopis dela sramoto vsemu narodu; tako ostudnega, ničvrednega, lažnjivega časopisa še ni bilo na Slovenskem. Zato naj pa vsi zavredni ljudje delajo na to, da se ta časopis, ki se imenuje „Slovenski List“, ne razširi: rajši čitajte klerikalne liste, kakor ta list kurata Koblarja in dr. Gregoriča!

(Pevsko društvo „Ljubljana“) je dne 27. m. m. priredila v Ljubljani o priliki blagoslovljenja nove zastave lepo slavnost. Udeležba je bila jako velika. Zastopanih je bilo nad 60 društev. Značilno je, da se te slavnosti ni udeležil noben klerikalec. E, klerikalcem smrdi pač vse, kar je narodno, in posebno neprijazno gledajo vse, kar odpira ljudstvu oči ter mu kaže, da človek ni samo za to na svetu, da dela in moli, ampak tudi, da se življenja veseli.

(Slovensko planinsko društvo) je v kratkem času svojega obstanka storilo že toliko za naše kraje, da mu gre najpopolnejše priznanje. V Pragi se je zdaj ustanovila podružnica planinskega društva, katera privabi gotovo mnogo čeških gostov v naše kraje. Slovenske občine bi morale „Slovensko planinsko društvo“ kolikor mogoče podpirati. Ko bi vsaka občina dala društvu le nekaj podpore na leto, storilo bi lahko še veliko več in privabilo še več tujcev v naše kraje, kar bi bilo tistim občinam samim na korist.

(Železnica iz Ljubljane na Vrhniko.) Te dni je vlada izdala koncesijo za zgradbo lokalne železnice iz Ljubljane (Brezovice) do Vrhnike. Koncesionarji so ljubljanski župan Ivan Hribar, vrhniški župan Gabrijel Jelovšek in Ivan Gruden. Zgradba je s tem zagotovljena in se dela začno še tekom letošnjega leta.

(Umrl) je v Moravčah na Gorenjskem dne 25. m. m. gospod Martin Barlič, upokojeni župnik. Pokojnik se je rodil 11. novembra 1811. l. v Krašnji pod Limbarsko Goro. Služboval je v Sežani in Višnji gori, kot župnik v Polomu na Kočevskem, kjer je vs'ed bolehnosti stopil v pokoj. Radi boleznii je večkrat spreminjal bivališče in bil v Blagovici, na Vačah, v Dobu, v Velesovem in na posled v Moravčah na Gorenjskem. Bil je pokojnik miren, dobitljiv in radodaren. Prelepi pogreb je jasno pokazal, kako je ljudstvo čislalo in spoštovalo rajnega, — V Novemu mestu je umrl proš Peter Urh.

(**Volilni shodi.**) Razni slovenski poslanci prirejajo zdaj po svojih okrajih volilne shode, na katerih poročajo svojim volilcem o dogodkih v državnem zboru. Vsak poslanec razlaga to, kar ljudje večinoma že vedo iz časnikov, a nobeden ne pove, kaj mislijo poslanci storiti, da nam pomagajo iz naših narodnih in gospodarskih stisk. Odkrito povemo, da je slovenskim kmetom le malo pomagano s tem, če njih poslanci v državnem in v deželnem zboru največ le gledajo, kaj se godi. Slovenski kmeti zahtevajo, naj njih poslanci stavijo primerne predloge, kakor ga je na pr. stavil posl. Berks. Zdaj imajo časa dovolj, da se za to pripravijo.

(**Za idrijske rudarje.**) Dež. poslanec dr. Majaron je bil dne 23. junija v avdijenciji pri poljedelskem ministerstvu grafu Ledeburju na Dunaji in je od njega zastran delavcev pri idrijskem rudniku dobil zagotovilo, da se v najbližjem času izgotové ukrepi, mereči na izvišanje bodisi temeljnih, kakor tudi ostalih delavskih plač in na izboljšanje provizij, zlasti za vdove in sirote; to se ima razvidno storiti že v proračunu za leto 1898. Tudi hoče ministerstvo poskrbeti, da se bode na vojaška leta delavcev oziralo pri zopetnem vstopu v službo in pri proviziji ter hoče v najbližjem času, kar se tiče delavskih stanovanj in hrane, več primernega ukreniti in napravo mestnega vodovoda denarno podpirati.

(**Spominska plošča Andreju Praprotniku.**) Zasluznemu slovenskemu pesniku, pisatelju in učitelju A. Praprotniku, se odkrije v nedeljo, dne 4. julija v Podbrezju na Gorenjskem spominska plošča. „Slovensko učiteljsko društvo“ priredi o tej priliki primerno slavnost.

(**Iz Škofjeloke**) so nam brzojavili: Občinski zastop izvolil je županom soglasno g. notarja Lenčka; svetovalci pa so gg.: dr. Arko, Valentin Sušnik, Bogomir Krener in Avgust Sušnik. — Novemu narodnemu g. županu in njegovim gg. svetovalcem sporočamo svoje čestitke!

(**Pošteno jo je skupil.**) Dne 21. junija se je grof Karol Lantieri preselil iz Gorice na svojo grajščino v Vipavi. Sprejem je bil vse drugačen, kakor druga leta. Pred trgov je vihrala črna zastava z napisom „Strela udri iz višine — izdajalca domovine“. Vipavci so grofu Lantieriju naredili to sramoto, ker je pri državnozbornih volitvah na Goriškem dal najprej Slovincem pooblastilo, potem je pa preklical in volil z Lahji. Vsa čast vrlim Vipavcem!

(**Za jezikovno ravnopravnost.**) Posnemajoč občinski zastop ljubljanski sta okrajna zastopa celjski in vranski sprejela resoluciji, v katerih odobravata jezikovni naredbi, izdani za Češko in Moravsko, ter zahtevata, da se take naredbe izdajo tudi za slovenske pokrajine.

(**Preganjanje Slovencev na Primorskem.**) Na Goriškem, v Istri in v Trstu vladajo zdaj jako tužne razmere. Slovenci se zatirajo, kakor nikdar poprej. Še kresov na čast sv. Cirilu in Metodu ne smejo prižigati. Skoro vsak dan se vrši pri sodiščih kaka obravnava proti Slovincem. Ječe so polne nesrečnih naših bratov, ki ngovarjajo zatiranju, kateremu so Slovenci izpostav-

ljeni. Slovenski listi se konfiskujejo radi vsake malenkosti; sploh, Slovincem na Primorskem se godi dosti slabše kakor kristijanom na Turškem.

(**Vse za pravico!**) Prvi pogoj dobremu pravosodju je pač to, da je sodnik zmožen jezika prebivalstva, saj se sicer ne more porazumeti z ljudmi. Zdaj, ko se delajo priprave za uvedenje novega pravnega reda, je vlada spoznala, da jej na Primorskem manjka uradnikov, kateri so zmožni slovenskega jezika. To je pa ne moti. sklenila je baje, da nastavi tudi take sodnike, kateri ne morejo z ljudmi občevati, pa upa, da bodo slovenski advokati radi „dobre stvari“ laški govorili. Kaj ne, da skrbi vlada dobro za nas in za pravico?

(**Katoliško-politično in gospodarsko društvo za koroške Slovence**) prireja neprenehoma shode po vseh delih Koroške, na katerih shodih vzbuja narod in ga bodri za delo. Slovenstvo na Koroškem pa vzlic temu ne napreduje tako, kakor bi bilo želeli, največ radi tega, ker je slovensko narodno gibanje preveč klerikalno. Koroški kmet ne mara, da bi mu duhovniki ukazovali, koroški kmet spoštuje duhovnika, ali v posvetnih stvareh hoče sam odločevati po svoji pameti, ne pa kakor je všeč mladim kaplanom. Radi tega se slovenski koroški kmet tako težko oklene narodne stranke, ker vidi, da pri Nemcih odločujejo pri vseh posvetnih vprašanjih posvetnjaki sami, pri Slovincih pa je skoro vse v rokah duhovnikov, katerim on ne zaupa.

(**Velika nevarnost na gospodarskem polju**) preti primorskim Slovanom sploh, posebno pa istrskim in tržaškim. V Trstu se je namreč ustanovila laška banka, ki se imenuje „Banca agricola“ za sedaj s 500.000 gld. glavnice, katera se more povišati za 1.500.000 gld. Ta banka ima očitno nevaren namen — tako vsaj odprto pišejo laški časopisi — za Slovence, katerim misli posojati denar, da ne bodo odvisni od slovanskih posojilnic. Ta banka bo imela sedež v Trstu, a delovanje raztegne na Trst, Istro in Goriško. Pravila so že predložena oblastnijam in se pričakuje dnevoma njih potrditev. Ker je danes denar sveta vladar, nimamo pričakovati ničesar dobrega, pač pa veliko nevarnost, ki nam preti od laške strani. Radi tega, ako mislimo ostati popolnoma neodvisni v svoji deželi, ustanovljajmo slovenske posojilnice po vseh krajih, kjer je le mogoče, da se tako pravočasno pride v okom preteči nevarnosti! Lahji imajo v svojo banko očiten politični smoter, oni hočejo doseči le to, da z izposojevanjem denarja Slovanom isti postanejo od njih odvisni. Pozor, rodoljubi!

(**Celovski škof**) je strasten Nemeč. Takrat, ko je šlo za njega imenovanje, je papež zahteval, da mora celovski škof slovenski znati. Dr. Kahn ni znal nobene besede, kakor je tudi še sedaj ne zna, a rekel je papežu, da zna precej dobro in nekateri drugi škofje so to potrdili. Papež je na to imenoval dr. Kahna za škofa in misli še danes, da zna mož slovenski. Kahu je bil tudi obljubil, da se slovenski nauči. Te obljube seveda ni spolnil, zato pa preganja Slovence, kjer in kadar more in posebno slovenske duhovnike. Zadnjič enkrat je obiskal šolo družbe

sv. Cirila in Metoda v Velikovcu in pokazal svoje zaničevanje Slovencev s tem, da je rekel šolskim sestram, da Slovenci niso vredni lepe hiše, da je zanje „prenobel“, ker je za Slovence primerna in dosti dobra lesena baraka. To je dužni pastir, da smo ga lahko veselili! Škofov izrek je po vsem Slovenskem otudil veliko jezo, samo klerikalci opirajo škofa, ker so zadovoljni z njegovim preganjanjem in zaničevanjem Slovencev, ker tudi oni mislijo, da je za Slovence dobra lesena baraka.

(Nemci so vedno jednaki!) Nemški listi in mejnjimi tudi graška „Tagespošta“ se silno hudujejo, ker so pri električni železnici na kralj. Vinohradih v Pragi vsi napisi narejeni samo v češkem jeziku, češ, „v Vinohradih je mnogo tisoč Nemcev, kateri niso prisiljeni znati češki, in tudi ne znajo . . . Najnavadnejši ozir na javno varnost zahteva, da se napisi in svarila narede v obeh deželjih jezikih.“ Izvrstno! Slovenci na Štajerskem tudi niso prisiljeni znati nemškega, in na tisoče jih je, ki tega jezika ne znajo; tudi na Štajerskem, zlasti na Spodnjem Štajerskem, in posebno v Savinjski dolini, koder žive sami Slovenci, zahteva najnavadnejši ozir na javno varnost, da se napisi in svarila narede v obeh deželjih jezikih, ali vsaj v slovenskem jeziku, v jeziku prebival-

stva, a vzlic temu je dež. odbor štajerski svoj čas napravil samonemške napise pri savinjski lokalni železnici, dasi žive tam kompaktno sami Slovenci in bore malo Nemcev. Ti Nemci so pač čudni patroni! Zase zahtevajo najnežnejšo obzirnost, koder pa imajo moč v rokah, nastopajo vselej skrajno brutalno. Pa se bodo že odvadili, če ne iz lepa, pa iz grda.

(Narodna slavnost v Celji) Odbor za izvršitev priprav za veliko ljudsko slavnost, katera se bode vršila ob pribliki blagoslovljenja zastave „Celjskega Sokola“ in otvoritve „Narodnega doma v Celji“ dne 7. in 8. avgusta t. l. naznanja, da je razposlal te dni dotična povabila vsem onim društvom, katerih imena so mu znana. Ker je pa pri velikem številu naših narodnih društev lahko mogoče, da smo to ali ono prezrli in ker želimo, da dobé dotična povabila vsa narodna društva, prosimo, da nam naj dotična društva, katera se bodo udeležila te slavnosti, naznanijo čim prej svoja imena, da jim zamoremo poslati vabila in pozneje vsopred. Ob enem pa prosimo vsa ona društva, katera se nameravajo slavnosti dne 7. in 8. avgusta t. l. vdeležiti, da nam svojo vdeležbo in prilično število vdeležencev v kratkem naznanijo, da nam bode mogoče preskrbeti še pravočasno vse potrebne priprave.

Razne vesti.

(Umora.) Dne 17. junija našel je mlinar Franc Lipovec v Jezeu pri Preserju svojo 19 let staro dekle Marijo Dormiš s prerezanim vratom ležati na senjaku. Poleg nje je ležal nož, navaden „pibec“ za 2 kr. Prvotno se je mislilo, da si je Marija Dormiš sama prerezala vrat, ali sedaj vse kaže, da se je izvršil umor. Na sumu sta bila dva fanta in jeden izmej teh — Miha Lipovec, sin mlinarjev — je bil koj pobegnil, ko je izvedel, da se obrača sum proti njemu. Ta Miha Lipovec je najbrž morilec, kajti zalezoval je dekle z ljubavnimi ponudbami, a dekle je imelo itak že — dva ljubimca, torej ji je bil tretji preveč. To pa je ljubosumnega fanta, ki je star jedva 26 let, toli razjarilo, da je dekle počakal v senjaku, kjer ji je, ko je prišla po steljo, prerezal vrat tako globoko, da se je držala glava samo se malo života. Morilec se je po umoru preoblekel, a našli so okrvavljeno njegovo srajco. Zandarmerija je Miho Lipovca že dobila in ga izročila c. kr. dež. sodišču. — Dne 16. junija našli so ljudje v Gorenjem Vrhpolju pri Kostanjevici posestnika hčer Nežo Zagorc obešeno na kozolecu. Sumi se, da jo je umoril njen ljubimec in jo potem obesil na kozolec.

(Nesreče.) 19letni France Klopčič je te dni v navzočnosti 15letnega pastirja Alojzija Ošabna ogledoval nabito puško. Puška se je sprožila in kroglja je zadela Ošabna v čeljust. Obležal je mrtev na lici mesta. — Dne 17. junija je 12letni Jakob Vrhunc v Topolju ponesrečil na gugalnici. Vrv se mu je bila ovila okrog vratu in ga zadušila. — V Radomljah je te dni 46letna Reza Brvar pri pranju padla v potok in utonila. — Pri Novem mestu je hlapec Franc Srimšek vozil mrvo domov. Voz se je prevrnil na Srimška, kateri se je pod mrvo zadušil. — V Črnem potoku pri Kočevju je bil te dni požar, kateri je naredil škode 700 glđ.

(Vtopljenca so našli) dne 22. junija v Savi pri Senožetih. Vtopljenec je star 20 do 25 let, srednje velikosti, črnih las, podolgastega obraza in oblečen v črne stare

cajgaste hlače in ravno tak telovnik. Truplo je moralo že dlje časa ležati v vodi. Dosedaj še ni nihče spoznal najdenega vtopljenca.

(Samomor.) Fran Lotrič, 60letni kajžar v Dražgošah, se je te dni na svojem čebelnaku obesil.

(Dobrodelnost kacega izuma), kakor je n. pr. način izdelovanje Kathreinerjeve sladne kave, Kneippove z duhom in ukusom prave kave, postane za občinstvo čestokrat iluzorno, ker se najdejo ljudje, ki spravijo hitro malovredno drugo, po tem posneto blago v promet. Posebno pri tej kavi prodajajo navaden žgani ječmen in pivovarski slad za kavo ter jo zavijajo v ovitke, s katerimi hočejo ljudi slepiti, ali jo kar na vago oddajajo. Seveda se človeku hitro pristudi ta izdelek, ker nikakor ni tak, kakor pristna sladna kava. Zato pa naj vsakdo vselej zahteva le sladno kavo v originalnem ovitku z napisom Kathreiner.

(Velika nezgoda.) Vsled dežja so zadnje dni vse vode v Gališki močno narasle in so na raznih krajih nastale poplave. Mesto Kolomeja je najbolj zadeto, ker je bilo popolnoma preplavljeno. Blizu mesta se je na železnici primerila velika nezgoda. Voda je omajala stebre železniškega mostu mej Kolomejo in Turko, vsled česar je poštni vlak padel v vodo, ker se je most podrl. Rešilna dela so se takoj začela. Vojaštvo je delalo z vso požrtvovalnostjo. Poroča se, da je bilo, kolikor je doslej dognano, šest oseb ubitih, mej njimi poštni kontrolor, poštni sprevodnik, poštni sluga ter trije železniški uslužbenci, več popotnikov pa bolj ali manj nevarno ranjenih.

(Strela je udarila v cerkev) v Kolbuszowi, baš ko je bil v njej škof Lobos. Strela je ubila nekega kmeta in osmodila deset drugih ter jih deloma zelo ranila. Škofu se ni zgodilo nič.

(Angleške pijanke.) Društvo krščanskih žen je poslalo angleški kraljici v 44 jezikih pisano in s 7 milijoni podpisov opremljeno prošnjo, naj bi se zavzela pijank in

pijancev. Na Angleškem popijejo namreč i gospodske i priproste ženske nečuvene množine — žganja. Po skritih, finih beznicah se potikajo milostljive gospe ter pijančujejo z navadnimi delavkami po cele dneve, tako, da je videti vsak hip pijanih in omahujočih žensk na ulici. Posebno žensko društvo deluje proti pijanstvu, a doslej še zaman.

(Sodniki in odvetniki) dobe z novim letom, ko stópi v veljavo novi pravdni red, tudi posebno obleko. Pri vseh obravnava h bodo namreč oblečeni v črne talarje in nosili bodo črne kapice. Kadar se bo razglasila sodba, se bodo morali pokriti. Na Angleškem, na Francoskem in drugod so sodniki in odvetniki že od nekdanj tako oblečeni, v nas pa ima ogledovalec sodne obravnave vtisk, da je navzočen pri razpravi vojaškega sodišča.

(Pokvarjeni ljudje.) Dunajsko porotno sodišče je te dni sodilo predrznega tatu. Bivši trgovski pomočnik Friderik Schneider se je bil naveličal dela in začel krasiti. Hodil je na Dunaji in v Pešti v razne denarne zavode in tam čakal na stranke, katere je potem okradel, če je mogel. V poštni hranilnici je ukradel nekemu trgovskemu slugi 10 000 gld., v nekem drugem zavodu tudi trgovskemu slugi 11.000 gld., v Pešti pa je nekemu uradniku izmaknil izpod pazduhe zavoj, v katerem je bilo 9000 gld. Zvitega tatu so ujeli v Monakovu, ko je na pošti segel v odprto blagajnico ter vzel iz nje 3000 gld. v tistem hipu, ko se je pred blagajno stoječi uradnik ozrl na drugo stran. Mati in obe sestri tatu so vedele za počenjanje Friderika Schneiderja, in so ga še podpirale pri teh tatvinah ter ž njim zapravljale denar.

(Petrolej zdravilo proti davici.) Italijanski zdravnik dr. Secomandi v Bergamu razgláša po listih, da je po večletnih poskušnjah našel, da je petrolej najizvrstnejše zdravilo proti davici in da pomaga nad šest let starim osebam popolnoma sigurno. Sodimo, da bo vender dobro počakati, dokler ne potrdite naši zdravniki teh trditev!

(Petleten samorilec.) Neverjetno, a vender resnično! Te dni je skočil na Dunaju pet let stari Fran Tobek, ki je bil pri nekem opekarju na hrani, v vodo, da bi se utopil. Neki mimoidoči klepar je otroka jedva rešil. Samomorilni kandidat je povedal, da je šel v smrt, ker ga doma — hudo pretepa jo

(Mala revolucija) se je primerila v neki pogorski vasi blizu Olomuca. Prebivalci dotične vasi so od nekdanj imeli pravico, nabirati suhljad po širnih gozdih nadškofovih, zdaj pa jim je bilo to prepovedano, in se je začelo tako neusmiljeno preganjanje vseh krivcev, da so se ubogi kmetje spuntali. Orožniki so z bajoneti naredili mir in potem 14 posestnikov odgnali v ječo. Naj še omenimo, da je olomuški nadškof jeden največjih bogatašev, kar jih je v naši državi.

(Zarubljeno mesto.) Oggersko finančno ministerstvo je dalo vse premakljivo in napremakljivo imetje mesta O' Becse zarubiti, ker mesto navzlic opominom neče plačati davčnih zaostankov.

(Čudni svetniki) žive, ako je verjeti časniškimi poročilom, v Kutaju na Ruskem. V tem mestu se je že opetovano primerilo, da so mlade, redovniško oblečene ženske zvalile ponoči mlade može na samotni kraj, kjer je dotičnike potem napadlo celo krdelo skrivnostno našemljenih žensk. Te so svoje žrtve na razne načine trpinčile; zbadale so jih z noži in z vilicami, teple jih s palicami in obmetavale s kamni. Ako se pomisli, da se je pred kratkim zasledila družba praznovercev, katere člani so se dali živi zakopati, je že mogoče, da so tudi ženske napravile družbo, katera je napovedala moškemu spolu boj.

(Velikanska tatvina.) V vasi Žanžariba poleg Kieva na Ruskem je stanovala v svojem gradiču 78letna mili-

jonarka Butovič. Ker je bila vdova in brez otrok, imela je v poslednjem času le tri dekle, ki so opravljale delo. Sicer je živela sama za se ob svojem premoženju, ki se ji je nakupičilo tekom življenja. Dekle so morale spati zunaj gradiča v neki kuhinji, stara milijonarka pa se je zaklenila sama. Denar je bil skrit v neki canji za obleko. Nedavno pa je neki tat ulomil vrata ter navzlic kričanju starke odnesel canjo z denarjem vred. Tatu starka ni poznala, in policija ga ni dobila.

(Mornar samomorilec.) Mornar Fran Lech je imel v vojašnici nadzorovalno službo. Ker sta ga prosila dva tovariša, naj jima dovoli po 9. uri iz vojašnice, spustil ju je z rjuho skozi okno. Tovariša pa sta bila zasačena, in zvedelo se je, da jima je pomagal Lech. V strahu pred kaznijo se je Lech takoj ustrelil. Ko pa je jeden tovarišev zvedel za Lechovo smrt, je znorel.

(Grozna popačenost.) Posestnica Kohout v Anato wki blizu Tarnopola vzela je pred leti dva osirotela dečka v svojo hišo in ju vzgojila kakor svoja otroka. Fanta sta zdaj stara 15 let. Pred kratkim sta po noči svojo dobrotnico s sekuro ubila in oropala, potem pa zbežala. Orožniki so ju ujeli, sodišče pa ju je obsodilo na 18 oz. 20 let težke ječe.

(Podtaknjen otrok.) Barba Hörl, ljubica necega bogatina, je kupila od ubožne dunajske delavke Jožefe Sklenarjeve za nekaj stotakov dečka. Tega je izdala Hörl za svojega in znala svojega ljubimca tako preslepiti, da je bil trdno prepričan, da je on dečkov oče. Pri sestavi svoje oporo ke je zapustil skoro vse svoje veliko premoženje svojemu podtaknjenemu sinu. Po slučaju pa je prišla policija slepariji na sled in Hörl je bila obsojena na 4 leta težke ječe.

(Obešena zamorca.) V Čikagu so obesili skupno ona dva zamorca, ki sta v minuli jeseni umorila Slovenca Alojzija Mavriča iz Metlike.

(Orla velikana) sta 20. junija krožila nad Maršesko vasjo pod Donatom. Jednega je ustrelil neki kmet. Orel je tehtal 6 $\frac{1}{2}$ klg. in meril z razprostrtima perutima 2 metra in 65 cm.

(Nezaspanost.) Zdravniki razločujejo troje vrst nezasp anosti. Prva se nahaja pri nemirnih naravah, ki pozno v noč in zgodaj zjutraj zopet delajo, ne da bi se jim posebno poznalo, da jim nedostaje počitka. Druga vrsta je pri ljudeh, ki so prav vsled tega, ker vidijo posteljo, zopet vedri in se potem po več ur trudijo, da bi zaspali. Tretja vrsta nezasp anosti je, da dotični sicer brzo zaspe, ali se zopet kmalu zbude in se po večurnem bdenji še le potem odpocijejo, ko v drugi zaspe. Rabiti redno sredstva proti nezasp anosti vpliva slabeje, nego nezasp anost sama.

(Naše časovno računanje.) Krščansko časovno računanje je lefos šele 1370 let staro. Rimski opat Dionigij Exigu s je sprožil l. 527. in je predlagal, da naj se vse javne listine zaznamujejo počenši od „leta našega Gospoda“ od „včlovečenja Kristusovega“. Pa še le prihodnja stoletja se je razširila ta časovna oddelba. Karl Veliki se je včasih posluževal po svojih listinah. S tem je prišla v rabo po Nemškem in Francoskem, kjer je bila v desetem stoletji že v splošni navadi. Na Angleškem so jo uveli z l. 816., v Španiji še le v jednajstem stoletji; na Portugalskem se je ta časovna oddelba postavno uvela l. 1415. Sicer pa 1. januar ni veljal splošno in povsod za začetek leta, temveč drugi dnevi: 1. marec v Florenci in Pizi na Angleškem, velikanoč na Francoskem, božični dan v Italiji, Nemčiji in deloma tudi v Franciji in to še v prejšnjem stoletju. L. 1691. je papež Inocenc XII., določil, da se mora leto s 1. januarjem pričeti. Še danes pričnejo novo leto krščanski kopti v Egiptu z 11. av-

gustom, sirijski kristjani s 1. septembrom in drugi zopet s 1. oktobrom.

(Štrajki na Angleškem l. 1896.) L. 1896. je bilo na Angleškem 1037 štrajkov, l. 1895. pa 876. Število štrajkujočih je znašalo l. 1896. le 199.600, l. 1895. pa 263.758. Največ se je štrajkalo pri zidarskem obrtu in pa pri tovarnah za oblačilne izdelke. Pri 439 štrajkih je doseglo 74.100 delavcev popoln, pri 189 štrajkih pa 49.800 delavcev delen uspeh. 45 štrajkov, katerih se je udeležilo 3900 delavcev, je bilo brezuspešnih.

(Kako hitro leti muha?) Po najnovejšem opazovanju se je dognalo, da muha v jedni sekundi 300- do 350krat s svojimi krili zamaha, in da v jedni minuti more narediti 1 kilometer pota. Ako bi muha brez nehanja zmirom letela, potrebovala bi okrog celega sveta samo 28 dni.

(Pomilovanja vredni milijonarji.) V resnici, večina bogatinov ne živi srečno vkljub vsem kopicam denarja, lepoti svojih palač in vsemu razkošju. Tako na primer najbogatejši mož v Čikagu, Filip Armour, ki more na vsak hip dati dvajseterim tovarišem kot dar bankovne nakaznice za 25 milijonov dolarjev, trpi že dolgo let velike bolečine v želodcu, tako da ne more nič drugega zavžiti kot mleko. Ta mož, ki je obogatel z delanjem mesenih konserv, sploh mesa ne more jesti; njegov život je sam kostnjak. Ustanovitelj in izdajatelj jednega izmej največjih ameriških dnevnikov „New-York World“, Josip Pulitzer, je vsled velikega napenjanja oči z vednim čitanjem popolnoma oslepel. Znani „kralj srebra“, John Mackay, ima v obeh nogah skrnino in bramorko, da mu morajo zdravniki odrezati obe nogi. Bratje Rochfeller, ki so pred nekoliko leti prišli v New-York, kakor revni fantje, ki pa imajo danes že 1500 milijonov dolarjev premoženja, so zavoljo samih skrbi in lakomnosti le „stroji za nabiranje denarja“, kakor jim Amerikanci pravijo. Ti bogatini si ne privoščijo niti jedne ure potitka in zavoljo svoje lakomnosti živijo tako borno, da njih najzadnejši uradnik dosti boljše živi. Ti bogatini imajo lepe konje, ali dozda se še niso ž njimi vozili. Njih soproge se ponašajo z dragocenimi biserji, ali dozda niso jih še imele na vratu, vse imajo skrbno zaprte v blagajnicah. Največji bogatin celega sveta, Kornelij Vanderbilt, se je pa hotel že davno obesiti, ker mu je njegova mlada žena postala nezvesta in je pobegnila z nekim gledališkim igralcem v Evropo. Tako nesrečno živi še cela vrsta velikih bogatinov.

(Trdo življenje.) L. 1849. je umrl na Angleškem admiral Willoughby, 89 let star. Govorili so o njem, da ima življenje bolj trdo, kakor je življenje 10 mačk. Tekom vojaškega življenja mu je prevrtalo telo 71 krogelj, 3krat so ga zadele granate in razen tega je bilo videti na nje-

govem telesu preko 200 praskotin, vdarcev sabljev ali uboda sulice ali pušice. In vkljub vsemu je umrl v visoki starosti na svoji postelji! Bitke pri Lipskem se je udeležil v ruski službi pod poveljstvom generala Kutuzova. V tej bitki mu je kroglja odtrgala desno roko. Ruska vlada mu je dovolila za vse življenje mirovino, kakor ruskemu polkovniku. Razen desne roke je manjkalo Willoughbyju levo oko in odtrgana mu je bila polovica spodnje čeljusti.

(Boj z jeleni.) Taksin paša živi v pokoju blizu San Štefana. Ondu ima velik lovski vrt, katerega mu je podaril sultan. V tem vrtu je več jelenov. Slednje leto priredi jedenkrat paša, ki je še jako trden, dasi že ima 85 let, velik lov na jelene, h kateremu povabi več gospodov. Te dni je pa paša z dvema gospodoma se brez orožja. sprehajal po vrtu, ko so je pa napadli besni jelen, od dveh strani. Nekemu Grku je jelen z rogovilami pretrgal trebuh, da je bil hitro mrtev. Drugi jelen je vrgel pašo na tla in mu zlomil roko. Tretjega gospoda, tudi nekega Grka, je pa jelen nataknil na rogovile in ga daleč vlekel seboj, ter hudo poškodoval na kolenih in gležnjih. Na klic je prihitelo več služabnikov, ki so jednega jelena ustrelili, dočim so drugi zbežali.

(Čuden svetnik) je bil nedavno umrli krpar Francis Schlatter. Pojavil se je l. 1895. v Denveru v Ameriki. Bil je trdno preverjen, da je božji sin in se je nosil prav tako, kakor Jezus Krist. Ko je ozdravil s polaganjem rok neko slepo deklico, razširila se je njegova slava po vsej deželi. Storil je nešteto „čudežev“. Neki železniški bogataš, katerega je tudi ozdravil, mu je hotel darovati krasen železniški voz, sličen mali palači, a svetnik ga je odklonil. Bos, gologlav in strgan je hodil od kraja v kraj, pa zdravil s polaganjem rok ljudi in živali. Pošta mu je prinašala vsaki dan na tisoče pisem, v katerih so bili navadno robci in prošnje, naj blagoslovi robce, ker so ljudje mislili, da bodo tudi robci zdravilni. Nakrat pa je dejal Schlatter, da je njegova naloga izvršena in šel je v puščavo, kjer je živel sila skromno. Nihče ga ni videl dolgo časa. Sedaj pa ga je našel neki pastir v Sierrri Madre — mrtvega; glava je ležala na sv. pismu. Ta „svetnik“, katerega so imeli nekateri za norca, drugi pa za božjega sina, ni sprejel nikdar nobenega plačila za svoje „čudeže“, katere je menda izvrševal s sugestijo in z životnim magnetizmom.

(Stara ljubezen.) V Laportu, v Severni Ameriki se je 86leten starček poročil z 80letno ženo. Ljubila sta se v mladih letih, a se morala raziti. Mož je v tem pokopal tri žene, nevesta pa štiri može. Zdaj ju je usoda zopet pripeljala na isti kraj, stara ljubezen je zopet razgrela njiju srca in šla sta res pred altar.

Pridelovanje pletilne slame.

Učitelj za pletarstvo Matija Oberwalder v Domžalah je že lansko leto spisal „Navod o pridelovanju slame za pletenje“. Tega navoda razdelilo se je nad 2000 iztisov v kamniškem, kranjskem in ljubljanskem okraji. Zdaj je pa omenjeni gospod učitelj zopet spisal „Kratek navod za pridelovanje pletilne slame.“ Ker smo preverjeni, da bode ta poučni spis marsikoga zanimal, zato ga priobčujemo v celoti. Glasi se tako:

Če hočeš prav in pametno pridelovati pletilno slamo, moraš najprej izbrati pripravno vrsto pšenice, to je tisto, ki ima prav drobna stebelca in enakomerno

tenka od najvišjega kolena do klasa. Tej vrsti pšenice pravijo pri nas „bela resnica“.

Poleg tega ti je zlasti paziti na to, da jo v pravem času požanješ. Pravi čas za žetev je tedaj, ko je tisti del stebelca, ki je ovit od najvišjega kolena dalje, skozi in skozi jednako trd. Tak pa je kakih 8 do 10 dni potem, ko se je cvetje osulo.

Tisti čas si izvoli solnčen dan, prepričaj se, da ni pšenica mokra, ne od dežja, ne od rose, ampak suha, poruj potem stebelca s koreninami vred in jih poveži z omočeno staro slamo in jednako robo prav trdno pri

koreninah, toda le v tako debele snopiče, da jih prav z lahka objameš z roko. Te snopiče moraš najprej prav skrbno pusušiti. Ker pa ne sme nič več do njih noben dež ali kaka druga moča, zato je najboljša, da jih na kakem kraju, do katerega ne moreta dež pa rosa, obesi tako, da visi klasje naravnost doli, in da se stebelca ne preganejo z vodoravno ali poševno ležo. Če so snopiči v 4 do 5 dneh ali še pozneje, kakršno je že vreme, popolnoma suhi, tedaj jih zloži prav gosto in lepo na kup tako, da je klasje obrnjeno na znotraj, in jih nekoliko obloži. Tako naj leže vsaj 6 do 8 dni. Pazi pa posebno, da ne pride od nikoder kaka vlaga do njih. Če so snopiči tako spravljani, leže lahko kolikor časi koli, tudi dalje kot mesec dni.

Takega lepega dne za rana zjutraj razgrni snopiče, ki so še vedno trdno povezani, na kakem solnčnem kraju, na kakem ravno pokosenem travniku, na kakem pašniku ali podobnem kraju lepo pahljačasto. Nobeno stebelce se ne sme dotikati drugega pri klasu, ampak

vsako naj leži za-se in vsa v jednaki legi. Tako razgrnjeni naj leže snopiči noč in dan, da jih rosa trikrat opade. Potem jih obrni tako, da leži spodnja stran zgoraj, in rosa naj jih še jedno noč rosi. Ko brž so potem snopiči suhi, so dobeljeni, in spraviti jih smeš tedaj pod streho.

Tudi pri tem zadnjem delu, pri beljenju, naj ne zmoči dež slame, če le moreš brez njega opraviti. Prvi dan bo seveda malo storil kak dežek, tretji in celo četrti dan pa moraš slamo vsekakor spraviti pod streho, ako se obeta dež. Ob lepem vremenu pa jo spet razgrni za toliko časa, kakor je zgoraj povedano.

Dobro je, da izbereš za razgrinjanje tak kraj, kjer pade prav malo rose, na pr. kak jasen veter nast grič. Slama je sicer potem eden ali dva dni dalje na belilu, zato pa se toliko lepše ubeli.

Samo ob sebi se razume, da moraš ves čas kar najlepše ravnati s slamo, da ne zmečkaš in ne preganeš stebelce.

Poučne stvari.

Kako izbirati mrjasce. — Kadar izbiraš mrjasca, pazi prav posebno na njegove noge, ker so one v najtesnejši zvezi z rastjo celega života. Noge naj so pred vsem široko razložene, lepo stvarjene in močne v pravem razmerju z životno težo. Široka razložba nog je namreč zavisna od širokosti in lepe debelosti života. Po lepo razvitem životu pa se sodi zanesljivo, da so tudi vsi važni notranji udi krepko razviti in da se žival lahko dobro zredi in odebeli. Noge tudi ne smejo biti prešibke v kosteh in morajo biti dovolj dolge. Pri mrjascih dobre pitavne pasme je posebno paziti na dolgost nog. Pa tudi predolgih nog ne smejo imeti za rejo odmenjene živali, ker so sicer navadno previtke in jih je le težko opitati.

Proti zadržanju mleka nasvetuje ameriški kmetovalec to-le sredstvo: Kadar ne pušča krava mleka od sebe, vzdigni roke navzgor in položi prste na hrbtnec naprej od beder, pa pritisni ž njimi, kolikor moreš, ter vzdržuj pritisk jedno minuto. Na to spusti krava mleko, ne da bi je dalje zadrževala. Poskušaj kadar se ti prigodi kaj takega, pa se prepričaj, ali je res aline.

Kako se zdravi bolezen „sajevka“. — Pri tej bolezni živina izgubi slast po jedi, postane medla in mršava ter gre kri od nje. Bolezen se pokaže spomladi, posebno ob premembi pašnikov. Sploh se bolezen raje pojavlja v nižavi. Če živinče to bolezen preboli, je navadno drugič ne dobi. Najboljše zdravilo je voda, a tudi ta največkrat ne pomaga. Kaka je ta bolezen, od kod pride in kako naj se zdravi? Taka splošna krvomočnost govedi, ki se sme kužna imenovati, se kaže po mnogih krajih, koder se pase živina po močvirnih gozdih, pašnikih ali v bližini gozdov. Ta krvomočnost pa ni ista, ki jo dobé posamezne govedi, če jedo igličevje, ampak je krvna bolezen, ki nastane vsled uživanja krme, katera je namenšana z nekim strupom, ki razkrajja kri. Kateri strup je to, ni še dognano, a izkušnja uči, da se ta bolezen tod kaže, koder so močvirna tla, koder rasto jelše, razne kisle trave, zlatice itd. Dognano je pa, da te rastline same na sebi ne povzročijo bolezni, ampak da so le nekako kazalo za taka tla, na kateri raste taka strupena krma. Edino zanesljivo sredstvo proti tej bolezni je to, da se živina ne pusti po takih pašnikih, ali pa da se vsi pašniki

dobro osuše. Kakor hitro kažejo znamenja, da ima žival to bolezen, se mora takoj spraviti na drug zdrav pašnik, ali pa se mora krmiti v hlevu z dobro in zdravo zeleno klajo.

Ameriška jabolka in egiptske nešplje na Dunaji. Tudi sadjarstvu že preti nevarnost od prekomorske konkurence. Letošnji Božič so na Dunaji prodajali ameriška jabolka in egiptske nešplje. Jabolka so se prodajale po 25 do 30 kr. kilogram, nešplje pa po 18 do 20 kr. kilogram. Ker je bilo tuje sadje okusno, se je bati, da bode vedno bolje izpodrivalo domače.

Hude zime in mrčesi. Mnogi ljudje mislijo, da hude zime pokončajo mnogo mrčesov. Skušnje pa kažejo, da temu ni tako. Mrčesi že najdejo taka zavetja, da se jim zime ni bati. Pač pa hude zime pokončajo mnogo koristnih ptičev. Vsled tega je navadno za hudimi zimami mnogo škodljivih mrčesov.

Proizvajanje petroleja. V zedinjenih državah severno-ameriških pridobe slednje leto okolu 50 milijonov sodov petroleja po 140 litrov, v Rusiji po 40 milijonov takih sodov. Na vsem svetu se na leto dobi kacic 1800 milijonov litrov petroleja. V Ameriki našli so nedavno več novih virov, ter je vsled tega pričakovati, da pade cena petroleju.

Tržne cene v Ljubljani

3. julija 1897.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 50	Špeh povojen, kgr.	— 68
Rež, „	6 20	Surovo maslo, „	— 80
Ječmen, „	5 20	Jajce, jedno	— 02
Oves, „	6 50	Mleko, liter	— 10
Ajda, „	7 10	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, „	7 10	Telečje „	— 60
Koruza, „	5 —	Svinjsko „	— 70
Krompir, „	3 —	Koštrunovo „	— 45
Leča, „	11 —	Pišanec	— 40
Grab, „	12 —	Golob	— 18
Fižol, „	8 —	Sen, 100 kilo	1 78
Maslo, kgr.	— 94	Slama, „	1 60
Mast, „	— 76	Drva trda, 4 □ metr.	6 30
Špeh svež „	— 74	„ mehka, 4 „	4 50

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 26. junija:	85,	60,	14,	88,	39.
Trst, dné 19. junija:	63,	19,	13,	31,	76.
Gradec, dné 26. junija:	77,	55,	56,	51,	35.
Praga, dné 23. junija:	74,	90,	73,	23,	8.
Linc, dné 19. junija:	83,	36,	2,	13,	84.
Brno, dné 30. junija:	34,	8,	7,	84,	37.

Poučna knjizica za vsakega!

Cerkvene pristojbine (štolnina)

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

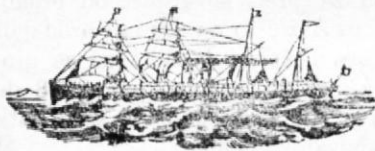
Cena 8 kr., s poštnino 10 kr.

Spisal, založil in prodaja Rok Drofenik v Celji.

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“, Gradec, poste restante.

**Vožnje karte
in tovorni listi**
v

A m e r i k o.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Streliške ulice št. 4.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Najnižje cene

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15

Lekarna „pri Mariji Pomagaj“ v Ljubljani.

Novo urejena

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1

poleg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

**izvrstni redilni prah za živino
konje, govedo in prašiče**

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborno delujočih domačih zdravil, katera se po časnikih in cenikih priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 poleg mesarskega mostu.

Zahvala in priporočilo.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in po deželi, da sem s 1. junijem 1897. leta svojo že trideset let obstoječo, po vsem Slovenskem dobro znano gostilno

„pri Štefanu“

za frančiškansko cerkvijo v Ljubljani

preselil v svojo novo na istem prostoru stoječo hišo z jako prostornimi sobami.

Postregel bodem vse svoje cenjene obiskovalce vestno z domačo in ceno hrano in točil razna zdrava lepatorna vina, ter vedno sveže Auer-jevo marcno pivo.

Tujci dobé s 1. avgustom t. l. pri meni tudi prenočišče.

Zahvaljujé se za dosedanji mnogobrojni obisk se tem potom najtopleje priporočam tudi za nadalje.

Z velespoštovanjem

Alozij Pogačnik

(po domače „Štefan“).

Deloljubne osebe

povsod

katere iščejo trajni denarni zaslužek

naj pismeno povprašujejo pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante.

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.